

VERSLAG

Vergadering van het Centraal College van Deskundigen Archeologie

Datum : Maandag 24 maart 2014
Plaats : Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort
Tijd : **13.30 – 16.40 uur**
Kenmerk : SIKB-CCvD Archeo_N_14_24 maart 2014

Aanwezig	Werkt bij	Afgevaardigd door / rol
Drs. S. Boogert	Erfgoedinspectie	EGI/Rijk
Drs. M. Verbruggen	RAAP Archeologisch Advies	VOiA
Drs. M. Wispelwey	Regio Noord-Veluwe	CGA
Drs. K. Winthagen	Provincie Limburg	IPO/IWC
Drs. N. Vossen	Pro Erfgoed	NVvA
Dr. E.F. Gehasse	RWS	RWS
Drs. J. de Boer	Waternet	Unie v. Waterschappen
Dhr. J. Hendriks	ADC Archeoprojecten	NVAO
Dhr. J. van den Bosch	SOB Research	NVAO
Mr. drs. W. de Koning	SIKB	Programmadirecteur
Mr. K. Meijler		Voorzitter CCvD
Drs. E.N. Wieringa	SIKB	Secretaris
Afwezig		
Drs. L. Wouters	Provincie Utrecht	IPO/IWC
Dr. Y. Lammers	Echo tekst en presentatie	VOiA
Dr. M. Hoogland	Universiteit Leiden	Archon
Dhr. M. van Gelderen		
Drs. J. Deeben	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	Rijk

Gasten

Wouter Waldus (ADC, agp 2)
Arjen Bosman (Military Legacy, agp 2)

Verslag

Drs. E.N. Wieringa (EW)

1 13.30- 13.35 Opening, vaststellen van de agenda

K. Meijler

De voorzitter opent de vergadering. De agenda wordt vanwege nagekomen stukken iets aangepast. Onder agendapunt 3 worden ook het verzoek wijziging actoren (3b) en de aanpassing van het KNA protocol depotbeheer (3c) besproken. Voor deze vergadering zijn de volgende personen verhinderd: Yvonne Lammers, Jos Deeben, Menno Hoogland en Martijn van Gelderen.

2 13.35 – 14.10 Ter vaststelling/bespreking Prj 204 WOII irt de archeologische uitvoering

- *Toelichting op het rapport (fase 1 a, bijlage)*

Namens de penvoerder, het ADC, geven Wouter Waldus en Arjen Bosman een toelichting op de definitieve versie van het conceptrapport dat vandaag ter vaststelling voorligt. De werkwijze en de uitkomsten/conclusies in het rapport worden op hoofdlijnen toegelicht. Een aantal van de hoofdlijnen:

- Het onderwerp WOII is verbreed naar Modern Oorlogs Erfgoed (MOE)
- Gekozen is voor een integrale aanpak land- en waterbodems, zowel nationaal als internationaal
- Het rapport is kritisch over de toegevoegde waarde van ondergronds MOE. Volgens de auteurs moeten we zeer bewust zijn bij het bevragen van dit erfgoed.
- Buiten kijf staat dat de maatschappelijke waarde zeer groot is.

Reacties leden van het CCvD:

Het programmabureau (Pb) vraagt bij H2 waarom de wetenschappelijke meerwaarde beperkt is? De auteurs geven aan dat de uitgevoerde inventarisatie tot die conclusie leidde. Bij MOE is juist sprake van heel veel niet archeologische bronnen, de vraag is dan wat archeologisch onderzoek toevoegt. Het is daarom aan te bevelen de proportionaliteit (kosten versus opbrengst) goed mee te wegen. Het Pb waarschuwt dat deze conclusies (paragraaf 2.8) zich ook tegen je kunnen keren vanwege de negatieve toonzetting.

VOIA: is het eens met de opmerking van het Pb m.b.t. het punt over de wetenschappelijke meerwaarde. De Monumentenwet gaat immers over Monumentenzorg en niet over het soort archeologie. Discussie of het wel of niet belangrijke archeologie is, is niet zo belangrijk. In het rapport wordt nu de AMZ kwestie nog gemist. Je zou het vanuit die optiek ook moeten benaderen. De focus op de meerwaarde lijkt wat onterecht.

CGA: De kwestie proportionaliteit geldt ook voor andere periodes. Het CGA is het eens met de opmerking van de VOiA. Je probeert immers in alle gevallen het verhaal te vertellen. Nu ontstaat een duidelijke discussie tussen maatschappelijke- en wetenschappelijke meerwaarde. Onderzoek naar vindplaatsen uit deze periode gebeurt nu al, wij leveren aanvullende expertise. Pakken wij dit als beroepsgroep op, dan moeten we aansluiten en juist niet de *lead* willen nemen.

NVAO: Juist de maatschappelijke meerwaarde is bij deze periode van belang cq het is voorstelbaar dat juist daarbij vaak de focus ligt. Dit onderwerp heeft zijn eigen momentum, dat zie je ook aan het aantal opdrachten. Die zijn groeiende.

RWS: Een knelpunt is juist ook de budgettaire kant. Juist daarom vraagt de omgang met dit erfgoed wel om scherpe(re) keuzes.

Reacties auteurs: de vooraf opgestelde opdracht was helder, de afweging hebben de auteurs gemaakt op basis van de inventarisatie en de interviews met betrokken in- en buiten de archeologie. Voor alle gevallen geldt sowieso dat lokaal en regionaal andere andere afwegingen kunnen worden gemaakt.

- *Toelichting op de agenderende notitie:*

In de agenderende notitie zijn 8 onderwerpen gekozen als zijnde een knelpunt bij de uitvoering van MOE in de archeologische monumentenzorg.

1. Beleidsmatige lappendeken
Voorstel: voorlichting aan gemeenten/beleidsmakers
In kaart brengen van beleidsmatige en financiële aspecten
2. Ontbreken van thema MOE in onderzoeksagenda's
Voorstel: meenemen in curricula opleidingen/bijbscholing
3. Relatief grote kwetsbaarheid van metaal
Door conservering, illegale zoekacties voorstel: beschermingsbeleid
4. Wettelijk kader niet in alle gevallen duidelijk m.n. bij uitvoerders
Voorstel: Handreiking hoe om te gaan met.... Maar ook voor andere partners, taken van defensie en MO. Fase 3 uitbreiden
5. Onduidelijkheid positie en potentiële bijdrage van vrijwilligers
Voorstel: beleid ontwikkelen, kennis ontwikkelen en aftappen bij vrijwilligers
6. Onder water onvoldoende bescherming economische activiteiten en illegale activiteiten
Advies: ondersteunen, monitoren beleid op ontwikkelen
7. Gebrek aan inhoudelijke inventarisatie
Kenniswinst inventariseren, selectiebeleid moet een basis hebben. Of het opstellen van een handreiking *Hoe inventariseer je?*

Reacties leden van het CCvD:

Bij punt 1/2: het opnemen van de financiële gevolgen is niet nodig, gemeentes bepalen dat immers zelf. Het is wel IPO: wel koppelen van beleid met kosten. De hier genoemde knelpunten cg werken aan een oplossing is iets dat voorgelegd zou moeten worden aan het Rijk en m.n. de RCE als kennisinstituut (NOAa, Archeologie voor gemeenten). Ook de Erfgoedwet

kan een vehikel zijn in dezen. Het moet vooral gezien worden als een integraal onderdeel van alle afwegingen in de AMZ en de archeologie via het ruimtelijk spoor.

Afgesproken wordt dat het integrale rapport met een brief wordt aangeboden aan de te adresseren partijen.

Bij punt 3: hier wordt het MOE onder water gemist, graag verduidelijken.

Bij punt 4: hier de aanbeveling te wachten met een handleiding tot andere knelpunten opgelost en verhelderd zijn. Handleiding zou vooral kennis moeten bieden.

Bij punt 5: toevoegen I&M als partner.

Bij punt 6: Beleid voor dit punt lijkt te zwaar aangezet, het verdient wel aandacht in kennisproducten die mogelijk gemaakt gaan worden.

Bij punt 7: Primaire adressant hier is niet de RCE maar OCW.

Bij punt 8. De vraag is of die inventarisatie wel zo kostbaar is. De vraag is welk detailniveau dan bedoeld wordt. Hoe gedetailleerder de inventarisatie hoe hoger de kosten. Hier wordt geen al te hoog detailniveau bedoeld. Oppervlakkige inventarisaties zijn mogelijk door het koppelen en ontsluiten van bestanden.

- Ter bespreking: veldraadpleging WOII archeologie? Vervolg fase 2
IPO: het is goed de raadpleging in een zo breed mogelijk verband te organiseren cq reflectie te vragen bij zoveel mogelijk partijen. Hierbij ook de opdrachtgever gericht uitnodigen.
VOiA: een bijeenkomst lijkt niet heel zinvol vanwege de grote hoeveelheid geïnterviewden.

Het volgende besluit wordt genomen:

De auteurs kijken nog waar gemaakte opmerkingen verwerkt worden in het rapport en maken het dan definitief. De agenderende notitie kan helderder en concreter verwoord. Deze komt als aangepaste versie nog een keer terug.

Actie: Het Pb organiseert een kennisbijeenkomst over MOE.

3a 14.10 – 14.30 Ter bespreking: Prj 157 Evaluatie KNA Waarderingsystematiek

- *Ter bespreking: Uitwerking vervolgstappen naar aanleiding van de evaluatie en de agenderende notitie*

Reacties leden van het CCvD:

VOiA: Het doel van het IVO is de waardestelling, het opsplitsen in twee aparte protocollen is daarmee niet handig. Wel is het wenselijk om het protocol aan te passen.

Het volgende besluit wordt genomen:

Het CCvD kan zich vinden in de aanbevelingen en uit te zetten acties met medeneming van de opmerking dat er geen apart protocol waardenen komt, wel een aanpassing van bestaande onderdelen van de KNA. E.e.a. komt t.z.t. terug in een uitgewerkt PvA.

3b Actoren KNA Waterbodems

Afgelopen week is bij het Pb een brief binnengekomen afkomstig van het bedrijf Vestigia. Concreet stellen zij voor de KNA Waterbodems versie 3.1 via een van de volgende aanpassingen beter in lijn te brengen met de archeologische praktijk en de bestaande behoeften in de archeologische markt:

1. De tijdelijke maatregel vastgelegd in het wijzigingsblad KNA 3.1 Waterbodems van 30 maart 2012 te verlengen met nog eens twee jaar, bijvoorbeeld tot 31 december 2015 of tot de vaststelling van de KNA Waterbodems 3.2 of als alternatief:

2. Voor de KNA waterbodems 3.1 bij de definitie van relevante werkervaring voor actoren de restrictie voor het werkgebied Noordwest Europa tot genoemde landen te laten vallen, waardoor maritiem archeologen uit met name het Verenigd Koninkrijk en Ierland in Nederland voorbehouden werkzaamheden kunnen (blijven) uitvoeren.

Reacties leden van het CCvD:

NVAO: er is hier sprake van een zeer kleine markt met zeer klein aantal aanbieders met weinig vraag. Emplooi is vrijwel niet te vinden en het verdienpotentieel is heel gering. Ook de RCE is aanbieder (tegen lager tarief) en tevens zit het Rijk ook dikwijls in de rol van bevoegd gezag. In deze situatie zal herziening van de actoreisen er niet toe leiden dat het aanbod groter zal gaan worden.

Pb: in beide varianten geldt dat het werk dat er is wel uitgevoerd met kunnen worden. Kenniseisen moet je wel inhoudelijk kunnen onderbouwen. Destijds was, bij het bepalen van het interim-beleid, het ondersteunen van de 'maritieme' markt het motief.

VOIA: de markt is nu zo klein dat inhuur vanuit de UK wel wenselijk is.

UvW: mag deze eis wel gesteld worden in Europees verband?

Het volgende besluit wordt genomen:

De voorzitter beëindigt de discussie met het voorstel dat dit punt in de juni vergadering terugkomt met een inhoudelijk onderbouwd voorstel.

3c Aanpassing protocol 4010 Depotbeheer KNA Landbodems

Het protocol is op pag. 3 onder het kopje Proces aangevuld met een nog ten onrechte ontbrekende passage:

Gestandaardiseerd beschrijven en digitaal aanleveren en in ontvangst nemen

De deponthouder stelt geen eisen aan de gestandaardiseerde beschrijving van het aangeleverde materiaal anders dan via de pakbon (OS17). De deponthouder kan wel aanvullende eisen stellen ten aanzien van onderwerpen die niet in de pakbon zijn opgenomen.

Toelichting: De pakbon bevat geen informatie over of eisen aan:

- Conservering
- Doosformaten
- Selectie/deselectiecriteria
- Stickering van dozen
- Gewicht van dozen
- Plaatsing doosstickers
- Fysieke staat van vondsten

Na overdracht van de pakbon aan het depot staat het de deponthouder vrij om voor eigen gebruik (een kopie van) de inhoud van de pakbon aan te passen. De deponthouder mag bijvoorbeeld het detailniveau van de vondstbeschrijving versimpelen of juist verfijnen.

Digitaal aanleveren of inlezen van de pakbon is toegestaan doch niet verplicht. Indien gekozen wordt voor digitaal aanleveren is het verplicht de gegevens uit de pakbon aan te leveren met behulp van software die voldoet aan de standaard voor digitale uitwisseling van gegevens, protocol SIKB0102.

Het volgende besluit wordt genomen:

Het CCvD gaat akkoord met de aanpassing. Het protocol wordt als versie 3.3.1 opnieuw gepubliceerd.

Actie Pb/Wieringa

4 14.30– 15.45 Ter bespreking: Reactie minister OCW n.a.v het advies van het CCvD en vervolg

- Ter informatie/bespreking: brief Minister van OCW (bijlage)

De voorzitter peilt eerst de algemene reacties van de leden op de brief:

NVvA: het is jammer dat er uit het CCvD advies 'geplukt' is en niet het als één geheel wordt gezien.

NVAO: sluit aan op wat de NVvA aangeeft. Het is nu wel duidelijk welke koers men wil varen. Er zit een consistente lijn in. Inhoudelijk is de reactie teleurstellend. De NVAO is van plan hierover

zeker nog contact op te nemen met het ministerie. Er worden nu oplossingen geboden voor problemen die er niet waren, terwijl de werkelijke problemen niet worden aangepakt.

CGA: De reactie is heel beperkt. Vraag is wat bij de opmerking op pag. 2 bedoeld wordt daar staat dat de minister blij is te vernemen dat (...) is dat gericht aan het CCvD of aan SIKB?

RWS: is blij met de reactie, maar had het op onderdelen ook graag anders gezien. Het heeft ook de nodige tijd gekost. Vraag is vooral hoe het traject Omgevingswet en Erfgoedwet gaan verlopen.

IPO: sluit aan bij wat de NVvA heeft aangegeven. Er lijkt makkelijk over zaken te worden heengestapt waardoor het bestaande pettenprobleem en verantwoordelijkheden niet verbeterd gaan worden.

EGI: adviseert vooral alert te zijn welke zaken de beide wetten regelen, en wat het veld zelf kan en wil oppakken.

VOiA: 'als minister blijft ze verantwoordelijk voor het systeem', staat in haar brief, betekent dat een soort marktmeesterschap? Het afschaffen van de opgravingsvergunning is geen verrassing. Het uitbreiden van de term Opgraven is mooi, jammer dat het PvE erbuiten lijkt te vallen. De VOiA adviseert dat ook mee te nemen. Het komt nu verder aan op de uitvoering/uitwerking.

UvW: de opdrachtgever ontbreekt in de reactie als speler. Dat is jammer. Verder bevat de brief geen grote verrassingen.

Pb: de brief is geheel geschreven vanuit de Erfgoedwet. Het is belangrijk ons bewust te zijn dat het traject van de Omgevingswet ook doorloopt en tussentijds de Wabo ook verder wordt uitgebouwd. Het is daarom belangrijk zich te krijgen en te houden op het geheel, dus de Wabo, De Omgevingswet en de Erfgoedwet. De consultatie op 24-02 erg gericht was op de Erfgoedwet en niet op de samenhang tussen de Erfgoedwet en de Omgevingswet. Aandachtspunt blijft de verantwoordelijkheidsverdeling. De minister biedt aan samen op te trekken, dat zouden we zeker ter harte moeten nemen. Hierbij moeten we er rekening mee houden dat men niet meer regelgeving wil, dat vergt mogelijk ook slimme oplossingen. Zo zouden we het PvE ook kunnen opnemen in de 'gravende' protocollen. Nu ervaren problemen worden mogelijk wel degelijk opgelost via de Omgevingswet waar het bijvoorbeeld gaat om harmonisatie cq de rollen en uitzonderingen bij archeologisch onderzoek. Het geheel wordt straks gedomineerd door het ruimtelijk bouw-milieuspoor. Daar staat de opdrachtgever als speler veel meer aan de lat om zaken zelf te regelen. Impliciet drijven we met archeologie ook naar dat stelsel toe.

Het volgende wordt afgesproken:

Vraag is welke vervolgacties nu geboden zijn. Komende vrijdag heeft het Pb een eerste overleg na de brief met DCE. Medio mei ligt er Erfgoedwet er voor openbare reactieronde. De certificering zal via een Amvb worden uitgewerkt, dat zal dan iets minder haast hebben dan de wet zelf. Het CCvD zal dan overwegen een korte reactiebrief langs deze lijn formuleren aan de minister

Actie Pb/CCvD

De CCvD voorbereidingscommissie zal ook het lezen van de Erfgoedwet voor haar rekening nemen.

EGI vraagt Vevita Eichberger van DCE het publiek gaan van de Erfgoedwet (reactieronde) ook via Archweb bekend te maken.

Actie EGI

- *Ter bespreking: notitie 1 en 2 CCvD Voorbereidingscommissie*

Notitie 1 De Erfgoed wet en de Omgevingswet en de (gewenste) effecten op het nieuwe kwaliteitssysteem: geen vragen, opmerkingen

Notitie 2: Contouren van een vernieuwd kwaliteitssysteem Nederlandse Archeologie:

- Uitgangspunten

1. Geen opmerkingen
2. Het CGA mist hier intervisie. Het werk(veld) bestaat uit meer processen en procedures dan de KNA beschrijft. M.n. processen, rollen, actoren & integriteit. Het zou goed zijn om praktijkcasussen te toetsen. Het CGA wil voor gemeenten die eerste stap wel zetten. De NvAO reageert hierop met de opmerking dat ieder PvE al getoetst wordt. Het is goed om daar rekening mee te houden.
 - NvAO producten worden veelal al getoetst, daarom graag deze notitie aanvullen dat er ook al toezicht is, maar op 'locatie'.
3. geen opmerkingen.
4. IPO: gaat het bijvoorbeeld ook over waarden? Nee, reageert het Pb het gaat m.n. om dubbelzinnigheden in de KNA, die moet objectief toetsbaar zijn. Ook de Raad voor Accreditatie (de RvA) kijkt scherp mee dat dit straks ook het geval is.
5. Vraag hierbij is dat als je totaal afhankelijk bent van inhuur, je dan geen kwaliteit levert? Ja, het hebben van een organisatie is van belang om kwaliteit te borgen. Niet alles kan je (in)kopen en ook goed uitvoeren. Gaat ook over continuïteit. Je zou dit vooral moeten willen formuleren vanuit het positieve 'je moet minimaal zus en zo in huis hebben.....'
6. Er moet sprake zijn van een reële kostenverhouding. Deze moet niet te intensief zijn en niet te extensief.....
 - Ingrediënten:
 1. Geen opmerkingen
 2. idem
 3. idem
 4. Twee aparte BRL's voor Waterbodems en voor Landbodems? Nog bezien.
 5. Wordt nog verduidelijkt op het punt actoren, registratie en certificering.
 6. Hoort ook deels bij 5.

Algemene opmerking CGA: het systeem moet straks geen 'betonnen zwemvest' zijn. Dus ruimte houden voor verandering en discussie.

- *Vervolgafspraken n.a.v. de brief van de minister en reactie CCvD Archeologie*

Voor de juni vergadering van het CCvD ligt er weer een stuk dat verder is uitgewerkt cq een PvA vanuit de voorbereidingscommissie en het overleg met OCW/DCE. De voorzitter bedankt ook de voorbereidingscommissie voor het tot op heden verrichte werk. De voorzitter geeft aan dat het m.b.t. het CCvD advies en de reactie van de minister daarop jammer zou zijn als er individuele acties plaatsvinden richting OCW. Dit gaat dan waarschijnlijk ten koste van de tot nu toe bereikte collectiviteit.

5 15.45– 16.15 Ter vaststelling: CCvD Reglement

- *Ter vaststelling: Aangepast reglement CCvD Archeologie (bijlage)*

De voorzitter licht toe dat de samenstelling scherper is verwoord dan de vorige keer, ook tekstueel is het e.e.a. aangepast op basis van reacties van de CCvD leden.

Reacties:

CGA: er is een bestaand reglement en nu is er een nieuwe versie. Als je die naast elkaar legt lijkt er sprake van discrepanties te zijn. Het volgende wordt nog aangepast:

1. Inleiding word als volgt aangevuld met uitvoerende overheden: *Voor het vaststellen en beheren van kwaliteitsrichtlijnen voor marktpartijen en (uitvoerende) overheden functioneert onder andere het Centraal College van Deskundigen Archeologie (CCvD) dat deze normatieve documenten beheert.*
2. Geen wijzigingen
3. Regel 2 aanpassen naar elk met 4 (i.p.v. 2) stemhebbende leden. N.a.v. de vraag

over de gekozen samenstelling geeft het Pb aan dat de basis voor de samenstelling voortkomt uit de certificatie-eisen en de eisen via de accreditatie. Hierbij is het belangrijk dat leveranciers, opdrachtgevers en opdrachtnemers vertegenwoordigd zijn. Eventueel ook derden- al dan niet met stemrecht. Beoogt wordt hierbij het *all parties concerned* principe en de juiste balans tussen een goede samenstelling/petten en verdeling van verantwoordelijkheden versus het aantal stemmen.

Naar aanleiding hiervan zal de NVvA als derde met stemrecht zitting nemen nu ze geen registervereniging meer zijn. WdK geeft aan dat deze wijziging wel een bestuursbesluit moet zijn.

Actie WdK

- *Samenstelling (mondeling)*

Na bespreking in het bestuur zal het CGA de vacature voor een persoon namens de gemeente op verzoek gaan opvullen. De VOIA mist namens het CGA een gemeente met een opgravingsvergunning. Voor het CGA is het nog steeds niet duidelijk wat voor een soort archeoloog nu gezocht wordt. Om dit te verduidelijken maakt het Pb een notitie met een voorstel voor het gezochte profiel t.b.v. het bestuur.

Actie WdK/Pb

6 16.15 – 16.40 Mededelingen en verslag 9 december 2013

- *Ter vaststelling: Conceptverslag 27 januari 2014 en actiepunten (bijlage)*

Het verslag wordt zonder opmerkingen vastgesteld.

- *Ter informatie: brief provincie Drenthe (en follow up/afstemming OCW/RCE)*
- *Ter informatie: jaarprogramma 2014 (vastgestelde versie, bestuur SIKB)*

7 16.40 Rondvraag & afsluiting

Actielijst

Agendapunt	Afspraak CCvD 24 maart 2014	Door	Stand van zaken
2.	Organiseren kennisbijeenkomst MOE	Pb/Wieringa	
3b.	Voorstel werkervaring actoren Wb	Pb/Wieringa	
3c.	Aanpassen protocol Dh	Pb/Wieringa	
4.	Reactiebrief CCvD aan minister	Pb/vz	
5.	Reglement en samenstelling/profiel CGA lid Stemrecht NVvA	Vz/WdK	zie ook pnt 6/09-12-2013 en 4. 27-01-2014
Agendapunt	Afspraak CCvD 27 januari 2014	Door	Stand van zaken
2.	Check Jan de Boer/UvW PvA KNA Wb	Pb/Wieringa	
3.	PvA/notitie advies prj 157 Waarden	Pb/Wieringa	Uitgevoerd
4.	Reglement en samenstelling	Pb/vz	zie ook pnt 6/09-12-2013
Agendapunt	Afspraak CCvD 9 december 2013	Door	Stand van zaken
4.	Publiceren definitief jaarprogramma	Pb/Wieringa	Uitgevoerd
6.	samenstelling: uitbreiding lid CGA vanuit een gemeente zonder archeoloog	CGA/Wispelwey	loopt
6.	Aanpassen Reglement en voorleggen aan CCvD – en vaststellen bestuur	Pb/Kees Meijler	loopt
6.	Organiseren brainstormsessie KNA 4.0 en verder	Pb/Wieringa	Uitgevoerd

